

Zdravotnictví vojenské.

Zdravotnictví vojenské jest soubor všech předpisů a zřízení ku podporování zdravotních opatření ve vojště a objímá tedy všechny ony ústavy, jež je na starosti mají.

I. Část všeobecná.

Zdravotnictví musí býti věnována na všech polích velikého státního celku co největší péče; ono tvoří mocného činitele a základní podmínku existence jak veškerého soujmu obyvatelstva, tak jednotlivce. Někde však jeví se napomáhání zdravotnictví přímo nutnou povinností dotýčných správních orgánů; to platí nejprve všude tam, kde dlí určitý celek osob ve společném obydlí a společné domácnosti, aby sloužil určitému účelu. Pečlivá zdravotní opatření jsou tedy nezbytna i pro výchovu i zřízení zdatného a boje schopného stavu vojenského. Vojenská správa musí tedy věnovat co možná nejvyšší a nejbedlivější pozornost na stav tělesné síly a zdravotní stav osob, jež do vojska vstupují neb k němu náležejí. Proto smějí býti ku branné povinnosti brány jen dokonale zdravé osoby. Prováděcí předpisy ku brannému zákonu obsahují podrobná ustanovení ohledně lékařského ohledání branců, z kteréžto příčiny musí též lékař při každé odvodní komisi fungovati jako člen s poradním hlasem. I předpisy super-arbitrace mají účel, vyloučiti ze svazku vojenského všechny osoby, jež následkem dodatečně se objevivších tělesných vad nejsou schopny k vojenské službě. Nejvyšší pozornosti však zasluhují ona zdravotní opatření, jichž účelem jest zachování náležitých zdravotních poměrů ve vojště samém. Zde jsou především důležitá opatření praeventivní, jež mají zameziti ve vojště onemocnění a zeslabení zdravotního stavu. Služební předpisy pro vojsko jakož i celá řada dalších zvláštních předpisů, zvláště vojenský ubytovací zákon, obsahují ustanovení, kterými by se zabránilo přístupu škodlivě působícím vlivům na zdravotní stav vojska. Neprávem připomíná § 3. služebního předpisu, že mravnost vojákova má veliký význam pro službu, že opilství a mravní poklesky jej odvracejí od konání povinností jeho povolání, olupují jej o čest a zdraví a jej často i v záhubu uvádí. Vojín musí, má-li svému účelu plně vyhovovat, zoceliti svoji tělesnou sílu, musí býti ochráněn před každou změkčilostí, musí vzdorovati všem nepohodám povětrí, jedním slovem: vojin musí plně a neobmezeně vládnouti všemi svými tělesnými silami; síla tělesná jest však podmíněna i zdravím.

II. Zvláštní opatření k udržení a pěstění zdraví ve vojště.

1. Občasné lékařské prohlídky: Vyjma důstojnických zástupců, šikovatelů, četařů, kadetů a jednoročních dobrovolníků má býti veškeré vojenské mužstvo stanice dvakrát měsíčně, a je-li toho třeba, i vícekráte podrobena lékařské prohlídce. Osoby z řad mužstva mají býti dále podrobeny lékařské prohlídce od případu k případu: při nastoupení ke sboru možno-li v den nastoupení, dále při přesazení k jiným vojenským sborům (ústavům), při nastoupení dočasných dovolených delších 4 dnů, jakož i při přestoupení v neaktivní poměr. Tyto prohlídky od případu k případu mají se zaznamenati při každém pododdělení v lékařský protokol o prohlídkách, jenž má býti veden dle předpisu pro zdravotní službu vojenskou (I. díl).

2. Poměry kasárenské a ubytovací: Služební předpis vyžaduje nejpřísnější zachovávání čistoty jak uvnitř kasáren tak i v jich nejbližším okolí; všechny vedlejší místnosti musí vyhovovati uznaným zdravotním předpisům. Studně, stáje, záchody a jich okolí mají býti zvláště pečlivě udržovány v čistotě. Zvláštní a stálá péče musí se věnovati jakosti pitné vody, jež má být častěji prozkoumána, zda jest prosta zdraví škodlivých součástí; všechny látky miasmatické (smetí, popel, neupotřebitelná sláma atd.) musejí býti ukládány na místo k tomu vykázané a včasně odstraněny. Musí býti postaráno o to, aby kasárna neměla žádných zdravotně-policejních nedostatků a vad, eventuálně musejí býti takovéto vady místní komissí k tomu určenou vyhledány, nařízeno býti jich odstranění, po případě upuštěno býti od obývání kasáren; totéž platí o odevzdání budov a částí budov k užívání vojskem. Místní komise má býti politickými zemskými úřady po slyšení vojenských teritoriálních úřadů ve všech těch stanicích zřízeny, v nichž se právě nalézají země, okresem, obcí či soukromými osobami jako kasárna či quasikasárna poskytnuté budovy (nař. ze dne 1. července 1879 č. 94 ř. z.). Při stavbě kasáren nutno se zvláštní péčí přihlížeti zvláště k volbě pozemku, stavebního materialu, ku vzdušnosti, k opatřením ventilačním a vytápěcím jakož i ku vedlejším místnostem (kuchyně, záchody, stáje).

3. Stravování vojska musí býti racionelní a potraviny a viktualie k němu používané podléhají přísné kontrole. K posouzení jakosti jednotlivých kusů strany jakož i k občasné prohlídce uložených zásob potravy užívá se dle potřeby vojenských lékařů. V rakouské delegaci často bylo poukazováno k tomu, že stravování vojska má mnohou stinnou stránku a že zvláště nutným býti se jeví zavedení teplé večeře a zlepšení naturálních příjmů.

4. Tělesná cvičení: Vojín má snášeti nedostatek a útrapy všeho druhu s mužnou vytrvalostí a proto musí býti vychován pro život válečný a jeho tělo v tom směru zoceleno. § 40. služebního řádu předpisuje povinné koupání a plavání. V létě má se mužstvo, je-li počasí příznivo, nejméně jednou týdně koupat. Jednotlivě smí se vojáci koupati jen na takových místech, kde jsou za tím účelem zřízeny úředně povolené ústavy či k tomu vykázaná místa. Místo ke koupání má býti pečlivě ohledáno, je-li prosto nebezpečí pro ty, kdož neznají plavati, zřejmě a patrně ohraničeno a nemá býti dovoleno hranice jeho překročiti. Setninu či více setnin vodí k místu ke koupání některý důstojník, menší oddíly jich velitelé. Koupá-li se současně několik praporů, má býti přítomen lékař a při každém praporu jeden důstojník. Neméně postaráno u vojska i o cvičení tělocvičná.

5. Zdravotně-policejní předpisy pro vojenské tábory: Popud ku provádění všech k tomuto účelu nutných zdravotně-policejních opatření připadá v první řadě v táboře se nalézajícím vojenským lékařům. Uvnitř tábora jakož i v bezprostřední jeho blízkosti musí panovati co největší čistota. Přísně má se dohlížeti k tomu, aby k ukájení přirozené potřeby byly poukázány pouze latriny. Odpadky stravy mají býti dopravovány do jam, jež nutno právě tak jako i latriny každý druhý den posypati 20 centimetrů tlustou vrstvou hlíny a dle možnosti vhodno i desinfikovati. Koňský hnůj má býti shrabán a co možná nejdříve z tábora odstraněn neb zahrabán do hlubokých jam, jež se na to pokrývají hlínou. Zvláště

pečlivě nutno udržovati v čistotě studně a prameny. Aby ustanovení ohledně jich vyhlášená tím spíše se dodržovala, budtež po případě postaveny i stráže. Ku poražení dobytka ustanoví se vhodné, tábora ne příliš blízké místo, pokud možno u tekuté vody některé. Kde se nalézají nedaleko tábora jatky, upotřebí se jich. Běře-li se maso z civilních jatek, má se dát dobytek, je-li možno prohlédnout zvěrolékařem. Kůže a lůj nesmí býti sušeny na blízku tábora, nýbrž mají býti, je-li to možno, hned na místě prodány nebo předány nejbližšímu zásobovacímu ústavu nebo místní obci. Padlý dobytek má býti nejméně 600 kroků od tábora na ustanovených místech nejméně 2 metry hluboko zakopán a totéž má se státi i s nepotřebenými odpadky. Markytáni musejí býti zásobeni požitelnými potravinami a dobrými nápoji. Dohled nad markytány přísluší ve hlavních a štábních bytech dotýčným místním velitelům, u sborů pak velitelům těchto sborů, kteří k tomu používají důstojníků potravných eventuelně důstojníkův inspekčních a dle potřeby i lékařů. Špatné zboží má býti — kde na tom záleží po předchozí prohlídce lékařem — na rozkaz velitele sboru (místního) neb na rozkaz velitele tábora, zničeno.

6. U bytování po různu má účel, ubytovati vojsko tak, by bylo pokud možná nejlépe chráněno proti vlivu počasí. Zdravotnická opatření vztahují se tu hlavně na používání již existujících stálých vojenských a civilních ústavů eventuelně na založení takovýchto ústavů, na zřízení a vykázání polních zdravotnických ústavů, na zřízdní síní pro nemocné, odstranění nemocných z okrsku kantonování a na úpravu zdravotnické policie; úprava ta přísluší veliteli ubytovaného vojska, v jednotlivých pak stanicích (místních leženích) vojenským staničním velitelům, jež k tomu mohou použiti místních velitelství a i jiných orgánů. V ohledu zdravotnicko-policejním nutno zařídití všechna opatření, jež nutna jsou k zamezení zdraví škodlivých vlivů. Zdravotnická policie musí se velmi přísně vykonávati, aby se předešlo vypuknutí nemocí neb moru. O každém vypuknutí nakažlivé nemoci, a byť by jen ojediněle mezi obyvatelstvem se objevila, jakož i o vzniknutí dobytčího moru má býti ihned učiněno oznámení.

III. Vojenské zdravotnické ústavy.

1. Vojenské nemocnice:

a) Stálé zdravotní ústavy jsou ony, jež stále a trvale vykonávají službu vojenskou. Sem náležejí posádkové (garnisonní) nemocnice a jejich filiálky. Posádkové nemocnice jsou samostatné léčebné ústavy s vlastním stavem vojenských lékařů, vojenských duchovních atd., dále s vlastním oddělením zdravotního sboru, určeným pro službu nemocniční. Posádkové (garnisonní) nemocnice jsou podřízeny sborovým vojenským velitelstvím, a to v ohledu vojensko-slужеbním cestou nadřízeného velitelství brigadního; v ohledu služby správní cestou intendance vojenského velitelství. Dohled zdravotnické služby přísluší v těchto ústavech zdravotnímu chéfu (§ 61).

b) Vojenské nemocnice jsou zřizovány v těch místech, kde není garnisonních nemocnic, posádka však čítá více než 500 mužů a to za účelem, aby obstarávaly ošetřování nemocných a ve spojení s tím vychovávaly nosiče raněných a nosiče obvazů. Ve válce zřizují se vojenské nemocnice, nedostačují-li domy pro nemocné ve všech stanicích doplňovacích okresů. Vojenské nemocnice jsou samostatné vojenské ústavy, ne-

mají však vlastního personálního stavu, nýbrž potřebný počet personálu povolá se vždy ze stavu vojska posádky.

c) *Chorobince* mají za účel přijímati lehce nemocné, při nichž dá se brzo očekávati uzdravení, též však prozatímně těžce nemocné, kteří však nedají se transportovati; při tom však vzhledem na příliš omezené místo a vzhledem k nedostatečným zařízením, jež nemohou všem potřebám vyhovovati, musí býti nemocní ve vhodný čas vždy odevzdáváni nejbližšímu většímu léčebnému ústavu. Chorobince zřizují se v každé posádce, jež čítá aspoň 300 mužů a nepřesahuje počet 500 mužů. Vedení přísluší představenému lékaři dotýčného sboru. Vojenský dohled svěřen jednomu důstojníku, jemuž náleží i obstarávání hospodářské a účetní agendy.

d) *Vojenské léčebné ústavy v lázeňských místech* zřízeny jsou ve všech vynikajících lázních mocnářství a jsou určeny ku přijímání vojenských osob, jimž třeba podrobiti se léčení v dotýčných lázních. Takovéto ústavy jsou: v Badenu u Vídně, Karlových Varech, Schönau u Teplic v Čechách, v Mehadii, Gastýnu, Píšťanech, Teplicích v Uhrách, Budapešti, Topusku v Chorvatsku a Teplicích v Krajině.

e) *Pevnostní nemocnice* se zřizují, nedostačují-li posádkové nemocnice, jež mohou maximálně ošetřovati 1000 nemocných.

2. *Polní zdravotnické ústavy*: Dle ženevské smlouvy, k níž přistoupily všechny evropské moci a jejíž účelem jest pokud možno zmírniti zlo, jež válku nutně provází, zabrániti zbytečnou krutost a ulehčiti raněným v krutém jich osudu, jsou polní zdravotnické ústavy neutrální, a dobrodiní toho používají i osoby, jež v těchto ústavech vykonávají dohled, ošetřování nemocných, správu a dopravu raněných a to potud, pokud opravdu zastávají svou úlohu a pokud v těchto ústavech ranění se mají nalézati a ošetřovati. Jako odznak neutrality stanoveny pro ústavy a budovy zřetelně patrné praporce určité stejné velikosti, pro osoby pak páska, kterou vydává vojenský úřad, a na obou, praporci i pásce červený kříž v bílém podkladě.

Polní zdravotnické ústavy se dělí:

a) *V divisijní zdravotní ústavy*. Po jednom takovém ústavě zřídí se v případě mobilisace vždy pro jednu divisi. On má poskytnouti raněným první pomoc a obstarati jich transport do polních zdravotních ústavů.

b) *Polní nemocnice* jsou určeny k tomu, aby poskytly nemocným a raněným první nemocniční léčení a ošetřování. Ony mají vlastní stav personální a vlastní oddělení zdravotního sboru a upraveny a opatřeny všemi zařízeními, nutnými ku přijetí nemocných a raněných jakož i povozy, jichž třeba k jich další dopravě. Ke každé polní nemocnici přidělena jest polní lékárna. Nejvyšší počet polních nemocnic, jež možno ve válce zříditi, jest 40. Polní nemocnice jsou podřízeny generálnímu vojenskému velitelství, pokud by však byly přiděleny sborovému velitelství, podléhají tomuto.

c) *Železniční zdravotní vlaky a lodní ambulance*. Železniční zdravotní vlaky — ony maltézského rytířského řádu v to počítaje — dále lodní ambulance jsou určeny k tomu, dopravovati těžce raněné a těžce nemocné z polních a rezervních nemocnic neb přímo z divisijních zdravotnických ústavů na místa, určená k jich dalšímu ošetřování. Při všeobecné mobilisaci zřídí se nejméně 26 takových vlaků: vedle toho opatří rytířský

řád maltézský v nutném případě až 12 takovýchto vlaků. Počet lodních ambulancí stanoví se potřebou jich.

d) Polní chorobince přijímají lehce nemocné a lehce raněné, pak ony, kdož jsou válečnými námahami vysílení, jakož i rekonvalescenty, kteří ještě potřebují zotavení.

e) Reservní nemocnice. Tyto slouží ku vystřídání polních špitálů, jež mají býti pokud možná rychle vždy zase mobilními, nebo přímo ku zřízení stálých léčebných ústavů v etapovém okrsku.

f) Nemocenské zastávky jsou zřizovány v etapovém okrsku podél komunikací, určených pro transport nemocných a raněných a slouží částečně k tomu, aby popřály nemocným a raněným krátkého odpočinku a poskytly jim okráání a nejnutnější lékařské pomoci, částečně ku přenocování nemocných za současného lékařského ošetřování.

3. Vojenské ústavy lékárnické mají pohotově udržovati pro potřebu vojska a vojenských zdravotních ústavů nutnou zásobu léčiv, nádob na léky a lékárnických náradí a to jak v míru, tak ve válce, léky připravovati a dle lékařského nařízení vydávati vojenským oddělením, ústavům neb i jednotlivým nemocným a konečně o dotyčném svém hospodaření skládati účty (§ 84). V míru podléhají tyto ústavy vrchní správě ředitelstva vojenského lékárnictví. V případě mobilisace přidělen jest každé mobilní armádě jeden polní sklad léčiv, jenž má býti zřízen v témže místě, kde je sklad oděvu a polní zdravotnický sklad. Polní sklad léků jest podřízen generálnímu vojenskému velitelství a úkolem jeho jest doplňovati, co na léčivech u polních zdravotních ústavů ubylo.

IV. Orgány vojenského zdravotnictví.

Sem náleží:

1. Důstojnický sbor vojenských lékařů, v němž systematizováno nyní 1236 míst. Vojenským lékařem může se státi jen doktor veškerého lékařství, jenž jest schopen vojenské služby a s prospěchem sloužil 3 měsíce na zkoušku. Studující medicíny stávají se, po půlleté službě jako jednoroční dobrovolníci (u pěchoty neb u myslivců), byli-li mezi tím prohlášeni doktory veškerého lékařství, zástupci asistenčních lékařů. Důstojnickému sboru vojenských lékařů přísluší jak v míru, tak ve válce vedení a vykonávání veškeré zdravotnické služby, jež objímá zdravotnictví, ošetřování nemocných, soudní lékařství, zdravotnickou statistiku, řízení léčebných ústavů a výchovu a upotřebení personálu.

a) V míru jest přednostou důstojnického sboru vojenských lékařů generální štábní lékař (v hodnosti generala-majora), jenž řídí vědecké další vzdělání sboru, stará se o povznesení vojensko-lékařských nauk a předsedá ve vojensko-zdravotnickém komitét, jakož i v komisi dohlížející na léčiva.

b) Vrchní štábní lékaři první třídy (v hodnosti plukovníka) jsou jednak zdravotními přednosty při territorialních velitelstvích, jednak, jakož i též vrchní štábní lékaři druhé třídy (v hodnosti podplukovníků), jako ředitelé větších posádkových nemocnic.

c) Štábní lékaři (v hodnosti majora) jsou buď lékařskými přednosty divisí neb lékařskými přednosty posádkovými neb jsou dosazováni k vojenským zdravotnickým či jiným vojenským ústavům. Nejstarší dle služebních let plukovní lékař či nadlékař, přidělený k veškerému vojenskému sboru či ústavu, je zároveň lékařem-přednostou toho sboru či ústavu. Další rozdělení hodnostní jest: Plukovní lékaři první a druhé třídy (hodnost:

setníci 1. a 2. tř.) a nadlékaři (hodnost: nadporučíci). V případě mobilisace přiděluje se k řízení zdravotnictví každé mobilní armádě armádní lékař-přednosta a každému generálnímu armádnímu velitelství zdravotnický lékař-přednosta.

2. Vojensko-zdravotnické komité sídlí ve Vídni a jest vědeckotechnickým pomocným úřadem říšského ministerstva války pro záležitosti vojensko-zdravotnické; jeho úkolem jest podrobně zkoumatí organizaci, jakož i pokroky vojenského zdravotnictví v jiných státech, eventuálně dávatí i o zkoumání to se opírající návrhy na zdokonalení zdravotnictví ve vojště. Vojensko-zdravotní komité má 12 řádných členů (vojenských lékařů), kteří jsou jmenováni říšským ministerstvem války a předsedou jest přednosta důstojnického sboru vojenských lékařů; komité to jest zároveň nejvyšší instancí, podávající ministerstvu své dobré zdání v záležitostech vojensko-zdravotnických; jako pomůcky jsou mu přiděleny: vojensko-lékařská knihovna a chemická a bakteriologická laboratoř.

3. Zdravotní sbor sestává z velitelství zdravotních sborů a 26 oddělení. K tomu přistupují v případě mobilisace polní zdravotní oddělení, zdravotní oddělení pro pevnostní nemocnice a rezervní zdravotní oddělení, jež mají býti zřízeny. Zdravotní sbor jest určen ve válce i v míru ke zdravotní pomocné službě, zvláště pak k ošetřování nemocných a raněných ve vojenských zdravotnických ústavech a k této službě jest i vyškolen a vyzbrojen.

a) V míru používá se zdravotnického sboru v garnisonních nemocnicích, kterým přiděleno jest po jednom oddělení. Zdravotnickému oddělení připadá transport onemocnělých do zdravotních ústavů a vykonávání zdravotní pomocné služby při cvičeních ve zbrani, v táborech, při ubytování po různu a na pochodech.

b) Ve válce má zdravotní sbor vedle právě vzpomenutých výkonů obstarávati hlavně zdravotní pomocnou službu při válčící armádě. Dále jest určena i k vykonávání služby nosičů raněných při sborech, jež samy nemají těchto nosičů (na př. jízda a dělostřelectvo) a obstarávání zdravotní služby pomocné ve válečně vyzbrojených opevněných místech. Po stránce vojenské jest velitelem plukovník jako velitel zdravotnického sboru, jenž jest pomocným orgánem říšského ministerstva války.

c) Ku zdravotnické službě ve válce určení jsou dále t. zv. nosiči raněných a nosiči obvazů. Jako nosiči raněných jsou systematizováni: pro každý pluk pěchoty 1 šikovatel a pro každý prapor myslivců či pěchoty jeden poddůstojník a 12 mužů. Jich služba záleží v tom, že pod vedením jednoho poddůstojníka v obchůzkách po 3 mužích vyhledávají mezi bojem na bojišti raněné, je-li to nutno opatří je prozatímním obvazem, odstraní je na t. zv. místo pomoci lékařské neb aspoň na kryté nějaké místo. Nosiči obvazů, kteří jsou určení, aby byli k ruce lékařům, nosí s sebou zdravotnický materiál.

V. Dobrovolná zdravotní služba ve válce.

1. Dobrovolná podpora vojenské zdravotní služby, poskytovaná řádem německých rytířů a souverenním řádem maltézským;

2. činnost pomocných spolků k ošetřování a podporování raněných a nemocných bojovníků, vyvíjená rakouskou a uherskou společností červeného kříže;

3. dobrovolná činnost jiných spolků, korporací a jednotlivých osob.

ad 1. K tomu účelu vypravují se řádem německých rytířů za spolučinnování vojenské správy polní zdravotní čety, které jsou při svém aktivování přidělovány divisijním zdravotním ústavům a tvoří pak integrující jejich součást. Řád německých rytířů zřizuje při všeobecné mobilisaci 38 polních zdravotních čet s polní výpravou a 3 polní zdravotní čety s horskou výpravou a přiděluje pro obstarávání administrativních a oekonomických záležitostí každému sborovému velitelství a při armádách mimo sborový svaz stojících armádnímu hlavnímu stanu jednoho německého řádového rytíře jako vyslance řádu.

ad 2. I suverenní řád maltézských rytířů poskytuje vojenské zdravotní službě ve válce dobrovolnou podporu. Ta záleží ve spolupůsobení při transportu nemocných a raněných z bojiště do zadnějších rezervních zdravotních ústavů.

ad 3. Rakouská a uherská společnost »červeného kříže« po případě ke svazku společnosti náležející pomocné spolky vytknuly si úlohu doplňovati péči státu o raněné a v poli onemocnělé bojovníky a nad míru této vojenské péče bedlivě ošetřovati nemocné a raněné a pak zmírňovati osud invalidů, vdov a sirotek, jakož i rodičů těch, kdož k mobilisaci byli povoláni. Rakouská společnost »červeného kříže« založena pod protektórátem jeho Veličenstva císaře a krále, representuje se na venek presidiem svazu a dělí se ve vlastenecké zemské pomocné spolky a vlastenecké dámské pomocné spolky s jejich pobočnými spolky a pak v rakouský vlastenecký pomocný spolek ve Vídni jako spolek ústřední.

V zemích koruny uherské působí uherský zemský dámský pomocný spolek, jenž řízen jest ústředním výborem v Pešti-Budíně a na venek jest reprezentován předsedkyní, jím volenou.

Zdýmadla a vodní cejchy.

A. Zdýmadla.

I. Pojem.

Zdýmadla jsou zařízení, kterými jest omezen přirozený poměr odtoku vodstva, aby zadržaná voda byla prospěšněji využítována. Zdýmadla mají velký význam jak pro veřejné tak pro soukromoprávní zájmy. Jsou zřizována nejen za účelem povznesení zemědělství, nýbrž i k účelu snazšího vodního pohonu živnostenských závodů a bývají často velmi rozsáhlá. Z toho však plyne, že lehko ohrožují sousední pozemky, jakož i veřejné zájmy, poněvadž překážejí dopravě lodní i plářství a mohou i v ohledu zdravotním přivoditi škodlivý vliv následkem zbahnění a rozvodnění. Zakonodárství musí tedy postarati se o to, aby zřízením a udržováním zdýmadel netrpěly veřejné a soukromoprávní zájmy (zemědělské i průmyslné) žádné škody; při zřizování jich musí býti vyslechnuty námitky spoluzemčících sousedů, poněvadž zřízením jich bývá často znemožněno odvodňování sousedních pozemků neb, je-li stav vody stále uměle výše udržován, mohou býti sousední pozemky snadno zaplaveny a tím na nich způsobena veliká škoda. Vodní zákonodárství řídí se tedy — jak podotýká správně Peyrer — při zřizování a udržování zdýmadel dvojím zřetelem a to: zachováním veřejných zájmů a ochranou soukromoprávních poměrů.

II. Zřízení zdýmadel.

1. Při vodstvu soukromém: Jak vysvítá z § 10 říšsk. vodního zákona, přiznává říšský vodní zákon vlastníku soukromého vodstva v souhlasu s § 354 o. o. z. uprávo, svého vodstva dle libosti pro sebe nebo